

Legea cu privire la investiții

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial Regulamentul (UE) 2024/1735 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de tehnologii „zero net” și de modificare a Regulamentului (UE) 2018/1724, Regulamentul UE 912/2014 de instituire a unui mecanism cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte, Regulamentul (UE) 2024/1252 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 aprilie 2024 de instituire a unui cadru pentru asigurarea aprovizionării sigure și durabile cu materii prime critice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 și (UE) 2019/1020 (Text cu relevanță pentru SEE), precum și a Regulamentului (UE) 2023/1781 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european al semiconductoarelor și de modificare a Regulamentului (UE) 2021/694 (Regulamentul privind cipurile) (Text cu relevanță pentru SEE).

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. Sfera de reglementare și scopul legii

- (1) Prezenta lege stabilește măsurile de stimulare și protecția investitorilor în Republica Moldova, în vederea dezvoltării economice echilibrate din punct de vedere geografic și realizării investițiilor într-un mod incluziv și sustenabil.
- (2) Obiectul prezentei legi sunt investițiile realizate de către persoanele fizice și juridice rezidente sau nerezidente, cu domiciliul sau cu sediul permanent în Republica Moldova sau în străinătate.

- (3) Investițiile în Republica Moldova sunt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte legi și acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.
- (4) În cazul în care prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte diferă de cele ale prezentei legi, se aplică prevederile tratatelor internaționale.
- (5) Sub incidența prezentei legi nu cad raporturile aferente efectuării investițiilor publice, a investițiilor realizate de către organizații necomerciale pentru atingerea unor scopuri sociale, inclusiv educaționale, filantropice, de sponsorizare, științifice și religioase.

Articolul 2. Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

acord – reprezintă orice acord internațional care cuprinde dispoziții privind investițiile străine directe la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți și care prevede un mecanism de soluționare a litigiilor între investitori și stat;

acord de investiții – reprezintă un contract încheiat între stat și un investitor prin care se stabilesc condițiile realizării unei investiții strategice și acordarea facilităților investiționale în condițiile prezentei legi.

acord internațional de promovare și protecție reciprocă a investițiilor – tratat internațional încheiat de către Republica Moldova care cuprinde dispoziții privind promovarea și protecția investițiilor.

facilitate investițională – orice măsură de sprijin prin care se acordă investitorului beneficiar un avantaj economic sau administrativ care nu ar fi fost obținute în condiții normale de piață.

investiție – participarea la constituirea sau la extinderea afacerii în oricare dintre formele juridice de organizare și în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege, dobândirea de acțiuni sau de părți sociale ale unei societăți comerciale precum și înființarea ori extinderea în Republica Moldova a unei sucursale de către o societate comercială străină.

investitor – persoană fizică sau juridică, rezidentă sau nerezidentă care investește în Republica Moldova, în oricare dintre modalitățile prevăzute de lege.

investiție strategică – investiție reglementată de prezenta lege care contribuie semnificativ la dezvoltarea economică sustenabilă și întrunește cumulativ criteriile prevăzute la art. 12.

investiție străină – investiție realizată de către un nerezident pe teritoriul Republicii Moldova.

rezident/nerezident - persoanele calificate astfel conform art. 12 al Codului fiscal nr. 1163/1997.

semiconductor – înseamnă unul dintre următoarele:

- a) un material, inclusiv un material nou, care se prezintă fie sub forma unui element, fie sub forma unui compus, a cărui conductivitate electrică poate fi modificată; sau
- b) o componentă constând dintr-o serie de straturi de materiale semiconductoare, izolatoare și conductoare definite în conformitate cu un model prestabilit și destinate să îndeplinească funcții electronice sau fotonice bine definite, sau ambele funcții.

Capitolul II

PRINCIPIILE EFECTUĂRII INVESTIȚIEI

Articolul 3. Libertatea efectuării investițiilor

- (1) Investitorii au dreptul de a iniția, desfășura și gestiona activități economice și investiționale în mod liber, independent și nediscriminatoriu, în toate sectoarele economiei în condițiile permise de lege, pe întreg teritoriul Republicii Moldova.
- (2) Niciun investitor nu poate fi supus unor constrângeri arbitrare sau măsuri administrative disproporționate care ar limita în mod nejustificat libertatea de a investi sau a intra pe piață.
- (3) Orice limitare sau condiționare a dreptului de a investi poate fi instituită doar prin lege, în mod proporțional și justificat, prin necesitatea protejării interesului public, securității naționale, ordinii publice, sănătății publice, protecția mediului înconjurător sau în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului.

Articolul 4. Nediscriminarea investițiilor

- (1) Investițiile nu pot fi supuse niciunei forme de discriminare. Este interzis tratamentul mai puțin favorabil aplicat investitorilor sau investițiilor pe criterii precum cetățenia, naționalitatea ori reședința investitorului, forma juridică de organizare a investitorului, valoarea investiției, activitatea economică, structura de proprietate sau orice alt criteriu care nu poate fi justificat printr-un interes public legitim.
- (2) Investitorii beneficiază de condiții egale și echitabile de acces, desfășurare, administrare, extindere a activităților investiționale fără ingerințe sau tratamente discriminatorii din partea autorităților publice.
- (3) Acordarea de facilități investiționale în sensul prezentei legi sau în baza schemelor de ajutor de stat compatibile cu legislația în domeniul concurenței nu constituie o formă de discriminare în măsura în care urmăresc un obiectiv de interes public, precum dezvoltarea regională, protecția mediului înconjurător, cercetarea și inovarea, ori promovarea investițiilor durabile, care sunt acordate în mod transparent și previzibil, și nu contravin cadrului normativ național sau tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

- (4) Politici care conțin măsuri diferențiate pentru anumite categorii de investiții sau investitori, dacă acestea sunt obiectiv justificate, proporționale și necesare pentru protejarea securității naționale, ordinii publice, sănătății publice, protecției mediului, integrității sistemului financiar sau pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nu constituie un tratament discriminatoriu.

Articolul 5. Transparența

- (1) Actele normative cu impact direct sau indirect asupra investițiilor se publică în condiții de acces liber și nediscriminatoriu în termenele și în condițiile prevăzute de legislația privind transparența decizională și accesul la informațiile de interes public.
- (2) Autoritățile publice asigură publicarea în prealabil și în mod transparent a anunțurilor privind inițiativele investiționale, privatizarea bunurilor publice, parteneriatele publice-private, concesiunile și procedurile de achiziții publice utilizând platforme oficial prevăzute de legislația specială aplicabilă.
- (3) Investitorii asigură transparența propriilor activități economice și investiționale prin publicarea informațiilor relevante despre structura de proprietate, guvernanta corporativă, performanța financiară, impactul social și de mediu potrivit cadrului normativ special aplicabil.

Capitolul III

DREPTURILE INVESTITORILOR

Articolul 6. Dreptul de stabilire

- (1) Dreptul de stabilire include libertatea de a înființa persoane juridice în vederea desfășurării activităților economice, sucursale sau grupuri de persoane juridice cu scop lucrativ în condițiile prevăzute de Codul Civil nr. 1107/2002, a Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali și a cadrului normativ special cu privire la diverse forme de organizare juridică a persoanelor juridice cu scop lucrativ.

- (2) Orice limitare a dreptului de stabilire poate fi impusă doar prin lege, exclusiv din motive justificate de ordine publică, securitate națională, sănătate publică sau protecția mediului, în conformitate cu principiul proporționalității și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.
- (3) Investitorii beneficiază de același regim juridic, fiscal și administrativ sub rezerva condițiilor prevăzute de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte sau a facilităților investiționale.

Articolul 7. Protecția juridică

- (1) Investitorii beneficiază de protecție juridică, inclusiv de acces liber la instanțele judecătorești, în condiții de egalitate, imparțialitate și în termene rezonabile, în vederea apărării drepturilor și intereselor lor legitime.
- (2) Investitorii au dreptul de a contesta în fața autorităților publice competente orice act administrativ, măsură, inacțiune sau altă intervenție a autorității care le afectează drepturile sau interesele legate de investiții în condițiile prevăzute de Codul Administrativ și de alte acte normative speciale.
- (3) Investitorii pot recurge în condițiile legii și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte la mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv la arbitraj.
- (4) Nicio prevedere a prezentei legi nu aduce atingere drepturilor investitorilor de a beneficia de protecția garantată prin tratatele bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea investițiilor la care Republica Moldova este parte.

Articolul 8. Dreptul accesului la informație

- (1) Investitorii au dreptul de a solicita și obține de la autoritățile publice informații privind cadrul juridic aplicabil, politicile economice, regimurile fiscale aplicabile, procedurile administrative și alte aspecte relevante pentru desfășurarea activităților economice și investiționale pe teritoriul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile Legii nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public.

- (2) Autoritățile publice au obligația de a furniza, la cerere, informații complete, clare, actualizate și accesibile, respectând termenele și condițiile stabilite de cadrul normativ. În limita resurselor disponibile, autoritățile publice pun la dispoziția investitorilor străini informații relevante și într-o limbă de circulație internațională, cum ar fi ghiduri, proceduri și resurse utile.

Capitolul IV

PROMOVAREA INVESTIȚIILOR

Articolul 9. Politica statului în vederea stimulării investițiilor

- (1) Politicile economice ale statului și documentele de planificare strategică aferente sunt orientate spre stimularea investițiilor private în sectoarele economice cu potențial înalt de inovare și creștere.
- (2) Statul promovează privatizarea etapizată a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat, cu excepția întreprinderilor din sectoarele considerate strategice, precum și valorificarea economică a proprietății publice prin proiecte de parteneriat public-privat.

Articolul 10. Transparența și previzibilitatea facilităților investiționale

- (1) Investitorilor li se acordă facilități fiscale și vamale în conformitate cu legislația fiscală și vamală a Republicii Moldova.
- (2) Facilitățile, stimulentele sau oricare măsuri de sprijin acordate investitorilor de către autoritățile publice sunt clar definite în ceea ce privește natura, criteriile de eligibilitate, condițiile de aplicare și durata acestora.
- (3) Regimul juridic al facilităților investiționale acordate investitorilor trebuie să respecte legislația națională cu privire la concurență și ajutorul de stat și nu poate fi modificat, suspendat sau revocat arbitrar fără o justificare temeinică, iar orice modificare a acestora se aplică doar pentru viitor, cu respectarea unui termen rezonabil de tranziție în vederea asigurării securității juridice și a încrederii legitime a investitorilor.

- (4) La momentul acordării unei facilități investiționale, furnizorul are obligația de a indica expres perioada pentru care au fost oferite, precum și condițiile obiective în care poate interveni modificarea sau încetarea sa anticipată.

Articolul 11. Investițiile în domeniile de importanță pentru securitatea statului

Investițiile și investițiile strategice realizate în domeniile de importanță pentru securitatea statului, urmează să obțină aprobarea în conformitate cu prevederile Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului.

Capitolul V

DISPOZIȚII SPECIALE CU PRIVIRE LA INVESTIȚIILE STRATEGICE

Articolul 12. Investițiile strategice

- (1) Se consideră investiție strategică, investiția care întrunește cumulativ cele două criterii prevăzute la alin.(2) și (3) al prezentului articol.
- (2) Domeniul investiției:
- a) cercetare & dezvoltare;
 - b) tehnologii „zero net”:
 - tehnologii solare, inclusiv tehnologii fotovoltaice, electrotermice solare și termosolare;
 - tehnologii de energie eoliană onshore și de energie din surse regenerabile offshore;
 - tehnologii din domeniul bateriilor și tehnologii de stocare a energiei;
 - pompe de căldură și tehnologii de energie geotermală;
 - tehnologii pe bază de hidrogen, inclusiv electrolizoare și pile de combustie;
 - tehnologii durabile pe bază de biogaz și biometan;
 - tehnologii de captare și stocare a dioxidului de carbon (CSC);
 - tehnologii din domeniul rețelelor electrice, inclusiv tehnologii de încărcare cu energie electrică pentru transport și tehnologii de digitalizare a rețelei;

- tehnologii de producere a energiei prin fisiune nucleară, inclusiv tehnologiile bazate pe ciclul combustibilului nuclear;
- tehnologii din domeniul combustibililor alternativi durabili;
- tehnologii din domeniul energiei hidroelectrice;
- tehnologii din domeniul energiei din surse regenerabile care nu sunt incluse în categoriile anterioare;
- tehnologii de eficiență energetică legate de sistemul energetic, inclusiv tehnologii de rețea de termoficare;
- tehnologii din domeniul combustibililor din surse regenerabile de origine nebiologică;
- soluții biotehnologice în domeniul climei și al energiei;
- tehnologii industriale transformatoare pentru decarbonizare care nu sunt incluse în categoriile anterioare;
- tehnologii de transport și de utilizare a CO₂ ;
- tehnologii de propulsie eoliană și electrică pentru transport;
- tehnologii nucleare care nu sunt incluse în categoriile anterioare.

c) tehnologii digitale și industria IT;

d) industria electronică;

e) producția de semiconductori și cipuri;

f) industria chimică și farmaceutică;

g) industria constructoare de mașini;

h) producerea, transportul și distribuția energiei;

i) producția și/sau procesarea substanțelor minerale utile;

j) reciclarea deșeurilor;

k) transport și telecomunicații;

l) sănătate;

(3) Valoarea investiției este de cel puțin 10 milioane de euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei.

Articolul 13. Facilități pentru investițiile strategice

Statul acordă următoarele facilități pentru investițiile strategice:

- (1) Simplificarea procedurilor administrative și de acordare a autorizațiilor.
- (2) Facilități funciare, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 25 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei:
 - a) Transmiterea terenului proprietate publică din domeniul privat în comodat sau în suprafață fără plata chiriei/redevenței anuale, pentru o perioadă de până la 49 de ani;
 - b) Scutiri de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenurilor din categoria de terenuri cu destinație agricolă, conform Codului funciar nr. 22/2024;
 - c) Scutiri sau amânări la plata impozitului pe bunurile imobiliare, doar cu acordul autorităților administrației publice locale;
 - d) Scutiri, doar cu acordul autorităților administrației publice locale, de la plata oricăror taxe către bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale pentru eliberarea certificatelor de urbanism, autorizațiilor de construire și/sau autorizațiilor de desființare pentru terenurile și construcțiile care sunt parte integrantă a proiectului investițional.
- (3) Încheierea Acordurilor de Investiții cu Guvernul Republicii Moldova, pentru investițiile a căror valoare este de cel puțin 50 milioane euro sau echivalentul în lei al acesteia calculat la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a Moldovei.
- (4) Facilități acordate în cadrul schemelor de ajutor de stat, în conformitate cu legislația. Facilitățile acordate în baza prezentei legi pot fi cumulate cu orice ajutor de stat sau *de minimis*, în legătură cu aceleași costuri eligibile, doar în cazul în care cumulul respectiv nu duce la depășirea valorii maxime a intensității așa cum aceasta este stabilită de către Consiliul Concurenței.

Articolul 14. Simplificarea procedurilor administrative

- (1) Agenția de Investiții din Moldova asigură punctul unic de contact pentru investițiile strategice, implicit fiind responsabilă de facilitarea procedurii de acordare a autorizațiilor și de furnizare a informațiilor privind raționalizarea procesului

administrativ, inclusiv ghidarea și asistarea investitorilor la toate etapele administrative conexe implementării proiectelor investiționale.

(2) Agenția de Investiții din Moldova plasează pe pagina web următoarele informații privind procedurile relevante pentru investițiile strategice:

- a) punctul unic de contact și ghișeul unic menționate la alineatele (1) și (3);
- b) procedura de acordare a autorizațiilor, inclusiv informații privind soluționarea litigiilor;
- c) serviciile de finanțare și de investiții;
- d) posibilitățile de finanțare din fondurile naționale sau ale Uniunii Europene, inclusiv schemele de ajutor de stat eligibile;
- e) serviciile de sprijin pentru întreprinderi, inclusiv, dar fără a se limita la declarațiile privind impozitul pe profit, legislația fiscală locală, dreptul muncii.

(3) Agenția de Mediu asigură ghișeul unic pentru solicitarea și eliberarea actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale. Ghișeul unic pentru investițiile strategice reprezintă o platformă instituțională care permite solicitanților/titularilor de acte permise de mediu să se adreseze printr-un singur punct de recepționare, care are obligația să asigure întregul proces de examinare a cererilor, în vederea eliberării sau, după caz, refuzării eliberării, reexaminării și reperfectării, prelungirii, suspendării și reluării valabilității, retragerii și anulării actului permisiv de mediu solicitat.

Articolul 15. Durata procedurilor de autorizare

(1) Procedura de acordare a autorizațiilor pentru investițiile strategice, inclusiv a actelor permise în domeniul protecției mediului și utilizării resurselor naturale, nu depășește niciunul dintre următoarele termene:

- a) 12 luni pentru proiectele de producere de tehnologie „zero net” cu o capacitate de producție anuală mai mică de 1 GW;
- b) 18 luni pentru construirea sau extinderea proiectelor de producere de tehnologie „zero net” cu o capacitate de producție anuală de 1 GW sau mai mare;
- c) 27 de luni în cazul proiectelor din domeniul substanțelor minerale utile critice care implică extracția;

d) 15 luni în cazul proiectelor din domeniul materiilor prime minerale care implică numai prelucrarea sau reciclarea.

(2) Procedura de acordare a autorizațiilor pentru investițiile strategice, altele decât cele menționate la alin (1), nu depășește termenul de 12 luni.

(3) În cazul în care este necesară o evaluare a impactului asupra mediului, etapa evaluării nu este inclusă în durata procedurii de acordare a autorizațiilor menționată la alineatele (1) și (2) de la prezentul articol.

Articolul 16. Încheierea de către Guvern a acordurilor de investiții

(1) În scopul reducerii riscurilor investiționale și al stabilirii suportului acordat de către stat pentru proiectele investiționale strategice, Guvernul, în limitele împuternicirilor, poate încheia acorduri de investiții privind realizarea acestor proiecte.

(2) Modalitatea de elaborare (inclusiv elementele de structură), de încheiere și de monitorizare a implementării acordurilor de investiții, precum și drepturile și obligațiile investiționale sunt stabilite de către Guvern.

Capitolul VI

GARANȚII ȘI PROTEJAREA INVESTIȚIILOR

Articolul 17. Respectarea dreptului investitorului și reparării prejudiciilor.

(1) Drepturile oferite investitorilor prin prezenta lege, prin alte acte normative sau prin tratatele la care Republica Moldova este parte nu pot fi limitate sau suspendate decât în condițiile expres prevăzute de lege și cu respectarea principiilor legalității, proporționalității și nediscriminării.

(2) În cazul în care un act administrativ, acțiune sau inacțiune a unei autorități publice încalcă drepturile sau interesele legitime ale investitorului și produce un prejudiciu, investitorul este în drept la repararea integrală a prejudiciului cauzat

în conformitate cu legislația în vigoare și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

- (3) Investitorii au dreptul de a solicita repararea prejudiciilor suferite, inclusiv a venitului ratat, atât prin intermediul instanțelor judecătorești competente, cât și prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv arbitraj internațional în condițiile prevăzute de tratatele internaționale privind protecția investițiilor.
- (4) Statul răspunde pentru prejudiciile cauzate de autoritățile sale publice în limitele prevăzute de lege indiferent de forma organizatorico-juridică a autorității publice responsabile, dacă aceasta acționează în exercitarea atribuțiilor de autoritate publică, sub rezerva prevederilor Capitolului IX din prezenta lege.

Articolul 18. Garanția contra exproprierii investițiilor sau contra unor alte acțiuni similare

- (1) Investițiile nu pot fi expropriate și nu pot fi supuse altor măsuri cu efect echivalent exproprierii, care ar priva investitorul de dreptul său de proprietate, de posesie, de folosință sau control asupra investiției, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege pentru o dreaptă și prealabilă despăgubire.
- (2) Măsurile cu efect echivalent exproprierii includ orice reglementare, acțiune administrativă, decizie sau omisiune sistematică din partea autorității publice care duce la pierderea substanțială a valorii investiției sau la imposibilitatea de a continua activitatea investițională sau economică.
- (3) Exproprierea pentru cauză de utilitate publică poate avea loc doar în condițiile legii și cu respectarea tuturor etapelor aferente.

Articolul 19. Acordurile internaționale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor

- (1) Guvernul este abilitat să inițieze, negocieze și să încheie acorduri internaționale bilaterale sau multilaterale privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor, în conformitate cu principiile dreptului internațional și angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova.

- (2) Semnarea acordurilor prevăzute la alin. (1) al prezentului articol este condiționată de respectarea prevederilor Constituției Republicii Moldova și de asigurare a coerenței cu politica de investiții a Uniunii Europene sau a compatibilității cu acquis-ul Uniunii.

Capitolul VII

DISPOZIȚII SPECIALE PRIVIND INVESTITORII STRĂINI

ȘI INVESTIȚIILE STRĂINE

Articolul 20. Înregistrarea, modificarea actelor statutare și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine

Înregistrarea, modificarea actelor statutare și dizolvarea persoanei juridice cu investiții străine se realizează în condițiile prevăzute de Codul Civil nr. 1107/2002, a Legii nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, precum și a legislației speciale aplicabile în funcție de forma de organizare a persoanei juridice cu respectarea tuturor prevederilor speciale aplicabile persoanelor juridice cu investiții străine.

Articolul 21. Transferul de mijloace bănești și de bunuri obținute din investiție străină

- (1) Investitorii străini au dreptul de a transfera liber în țara lor de reședință sau în alte state în valută liber convertibilă, mijloace bănești rezultate din activitatea investițională și economică desfășurată pe teritoriul Republicii Moldova în condițiile prevăzute de legislația valutară și fiscală aplicabilă, inclusiv a tratatelor de evitare a dublei impunerii.
- (2) Transferul poate include:
- a) profitul net, dividendele, redevențele, dobânzile și alte venituri legal obținute pe teritoriul Republicii Moldova;
 - b) plățile aferente rambursării creditelor externe contractate în scopul realizării activității investiționale;

- c) despăgubirile acordate în caz de expropriere, rezoluțiunea contractelor sau a oricăror alte forme de încetare a investițiilor realizate;
 - d) bunurile materiale importate legal și neutilizate, în scopul reexportării acestora;
 - e) venitul obținut din înstrăinarea bunurilor investiționale.
- (3) Transferul mijloacelor bănești se realizează după achitarea integrală a obligațiilor fiscale și a altor obligații pecuniare exigibile față de autoritățile publice din Republica Moldova.
- (4) Transferul mijloacelor bănești nu poate fi suspendat, condiționat de autoritățile publice decât în temeiul și în condiții expres prevăzute de lege, în scopul protejării ordinii publice, securității naționale, integrității și stabilității sistemului financiar.

Articolul 22. Regimul bunurilor imobile

Investitorii străini pot dobândi, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile de pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția terenurilor cu destinație agricolă și a celor din fondul silvic.

Articolul 23. Garanția recunoașterii dreptului de subrogație

Republica Moldova recunoaște cesiunea, către un alt stat sau persoană juridică străină, a drepturilor investitorului străin asupra investițiilor acestuia efectuate pe teritoriul său.

Articolul 24. Interacțiunea dintre investitorul străin și prestatorii de servicii publice

- (1) Guvernul asigură disponibilitatea în limba engleză a interfeței Portalului guvernamental integrat EVO.
- (2) Informațiile, formularele, instrucțiunile, cererile și alte documente necesare prestării serviciilor publice pentru activitățile investiționale și antreprenoriale sunt puse la dispoziție de către prestatorii serviciilor publice respective în cadrul Portalului guvernamental integrat EVO, inclusiv în limba engleză.
- (3) Informațiile, formularele, instrucțiunile, cererile și alte documente plasate în Portalul guvernamental integrat EVO în limba engleză au aceeași forță juridică

ca și informațiile, formularele, instrucțiunile și alte documente publicate în limba română. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și textul în limba engleză al informațiilor, formularelor, instrucțiunilor, cererilor și altor documente, va prevala textul în limbă română.

Articolul 25. Dreptul de ședere temporară pentru investitorul străin

- (1) Investitorii străini beneficiază de dreptul de ședere temporară în Republica Moldova.
- (2) Acordarea și prelungirea dreptului de ședere temporară pentru asociații sau acționarii persoanelor juridice cu investiții străine înregistrate în Republica Moldova se realizează în conformitate cu prevederile legislației cu privire la admisia, șederea și supravegherea străinilor.

Capitolul VIII

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR

Articolul 26. Soluționarea litigiilor investiționale

- (1) Litigiile apărute între investitor și autoritățile publice în legătură cu realizarea, administrarea sau încetarea activităților investiționale pot fi soluționate pe cale amiabilă sau judiciară. Soluționarea pe cale judiciară poate fi în instanțele competente ale Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă nr. 225/2003 sau în arbitraj dacă părțile au convenit astfel în temeiul cadrului normativ special cu privire la arbitraj.
- (2) Hotărârile arbitrale pronunțate în Republica Moldova sau într-un stat străin, în condițiile legii, sunt obligatorii, executorii și se recunosc în conformitate cu prevederile art. 475-476 al Codului de procedură civilă nr. 225/2003 și a prevederilor speciale a cadrului normativ cu privire la arbitraj.
- (3) În cazul în care una dintre părțile litigiului este statul sau o autoritate publică, aceasta este obligată să depună eforturi pentru soluționarea litigiului pe cale amiabilă, inclusiv prin mediere sau conciliere. Dacă părțile nu ajung la o soluție amiabilă într-un termen rezonabil, stabilit prin acordul părților, de lege sau de instanța de judecată, litigiul se soluționează de către instanța de judecată

competență cu respectarea normelor legislației naționale și internaționale aplicabile.

- (4) Prevederile prezentului articol nu aduc atingere dreptului investitorului de a recurge, în condițiile prevăzute de acordurile internaționale de promovare și protecție reciprocă a investițiilor la care Republica Moldova este parte, la mecanisme internaționale de soluționare a litigiilor cu statul.

Articolul 27. Legislația aplicabilă

- (1) Regimul juridic al investițiilor realizate pe teritoriul Republicii Moldova este guvernat de legislația Republicii Moldova, indiferent de reședința, cetățenia, naționalitatea investitorului sau a originii capitalului investit cu excepțiile prevăzute de legislație în cazul raporturilor juridice cu elemente de extranietate.
- (2) În lipsa unor dispoziții exprese în prezenta lege, se aplică dispozițiile Codului Civil nr. 1107/2002, a legislației fiscale, vamale, muncii, concurenței și altor acte normative relevante în funcție de natura raporturilor juridice generate de activitatea investițională.

Capitolul IX

GESTIONAREA RĂSPUNDERII FINANCIARE LEGATE DE INSTANȚELE DE SOLUȚIONARE A LITIGIILOR ÎNTRE INVESTITORI ȘI STAT

Articolul 28. Domeniul de aplicare

- (1) Prevederile prezentului capitol reglementează condițiile gestionării financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și Republica Moldova, instituite prin acorduri internaționale la care Uniunea Europeană este parte sau la care Uniunea Europeană și Republica Moldova sunt părți.
- (2) Dispozițiile acestui capitol se aplică tuturor litigiilor între investitor și stat care implică Republica Moldova în temeiul:
 - a) acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte, împreună cu Uniunea Europeană;
 - b) acordurilor internaționale la care Uniunea Europeană este parte și în cadrul cărora Republica Moldova acordă tratamente investitorilor;

- c) procedurilor arbitrale, înțelegerilor amiabile și altor forme de soluționare a litigiilor care generează obligații financiare în sarcina Republicii Moldova, integral sau parțial, potrivit condițiilor și criteriilor stabilite în prezentul capitol.

Articolul 29. Repartizarea răspunderii financiare

- (1) În cazul în care un investitor străin inițiază o acțiune împotriva Republicii Moldova în temeiul unui acord internațional care prevede arbitrajul ca un mecanism de soluționare a litigiilor între investitor și stat sau în cazul în care Republica Moldova este atrasă în calitate de stat co-contractant într-un acord internațional semnat și de Uniunea Europeană, sau deciziile instanței de arbitraj sau înțelegerile amiabile generează obligații financiare față de investitorul reclamant, răspunderea financiară revine părții care a acordat tratamentul contestat, potrivit următoarelor criterii:
 - a) statul își asumă răspunderea financiară integrală dacă tratamentul investitorului a fost acordat de către o autoritate publică a Republicii Moldova;
 - b) în cazul în care statul este obligat să acționeze în temeiul dreptului Uniunii Europene în scopul remedierii neconformității unui act anterior cu dreptul Uniunii Europene, Republica Moldova rămâne responsabilă din punct vedere financiar, cu excepția cazului în care un astfel de act anterior a fost impus de dreptul Uniunii Europene;
 - c) statul își asumă răspunderea financiară integrală în cazul în care Uniunea Europeană acționează în calitate de pârât în orice litigiu în care Republicii Moldova i-ar reveni întreaga răspundere financiară potențială sau o parte a acesteia;
 - d) în litigiile ce privesc un tratament acordat exclusiv de către Republica Moldova și aceasta își dorește soluționarea amiabilă a litigiului.

Articolul 30. Cooperarea și consultările cu Comisia Europeană

- (1) Statul prin autoritățile sale publice are obligația de a coopera cu Comisia Europeană în vederea gestionării eficiente și transparente a litigiilor internaționale aferente investițiilor, în vederea protejării intereselor Uniunii Europene și a Republicii Moldova.
- (2) Guvernul prin intermediul autorităților competente este responsabil de următoarele:

- a) inițierea consultărilor cu Comisia Europeană în cazul în care Republica Moldova ar putea fi atrasă într-un litigiu ce decurge dintr-un acord al Uniunii Europene;
 - b) participarea la consultările organizate de Comisia Europeană atunci când se referă la un tratament acordat investitorilor de către autoritățile publice naționale;
 - c) asigurarea schimbului de informații relevante litigiului.
- (3) Mecanismul de cooperare și schimb de informații între autoritățile publice ale Republicii Moldova și Comisia Europeană, precum și procedurile interne de coordonare între autoritățile publice naționale privind aplicarea prevederilor prezentului capitol se aprobă de Guvern.

Articolul 31. Cererea de consultări și înștiințările privind intenția de inițiere a procedurii de arbitraj

- (1) În cazul în care statul primește o cerere de consultări prezentată de un reclamant investitor în conformitate cu un acord, acesta informează imediat Comisia Europeană.
- (2) La solicitarea Comisiei Europene statul oferă informații privind reprezentanții ce vor face parte din delegația Uniunii Europene în cadrul consultărilor și va face schimb de informații relevante pentru cauza inițiată.
- (3) În cazul în care statul primește o înștiințare prin care un reclamant investitor își declară intenția de a iniția o procedură de arbitraj, acesta va notifica imediat Comisia Europeană.

Articolul 32. Desfășurarea procedurii de arbitraj în cazul în care Republica Moldova are calitatea de pârât

- (1) Republica Moldova acționează în calitate de pârât în procedurile arbitrale în care tratamentul invocat de investitor a fost acordat de autoritățile publice naționale, cu excepția cazurilor în care Comisia Europeană va prelua apărarea în condițiile prevăzute de prevederile dreptului Uniunii Europene.
- (2) În cazul în care statul acționează în calitate de pârât, în toate fazele litigiului, inclusiv posibila anulare, apel sau reexaminare, acesta are următoarele obligații:
 - a) furnizarea Comisiei Europene cu promptitudine documentele relevante referitoare la procedura de arbitraj;
 - b) informarea Comisiei Europene cu promptitudine cu privire la toate etapele procedurale importante și, la cerere, inițiază consultări cu Comisia Europeană

pentru a se ține cont în mod corespunzător la orice aspect juridic sau de orice alt element de interes pentru Uniunea Europeană care apare în cadrul litigiului și pe care Comisia Europeană îl identifică într-o analiză scrisă fără caracter obligatoriu transmisă Republicii Moldova în cauză;

- c) autorizează reprezentanții Comisiei Europene la cererea și cheltuiala acesteia, să facă parte din delegația care reprezintă statul.
 - d) informează Comisia Europeană imediat ce se pronunță o hotărâre în cadrul procedurii arbitrale.
- (3) În cazul în care Comisia Europeană decide ca Uniunea Europeană să acționeze în calitate de pârât, Ministerul Justiției în coordonare cu Ministerul Finanțelor evaluează impactul bugetar și cooperează cu Comisia, asigurând:
- a) transmiterea informațiilor relevante sau solicitate de Comisia Europeană;
 - b) după caz, participarea sau delegare unor avocați în delegația Comisiei Europene la orice audiere în cadrul procedurii de arbitraj.
- (4) În toate cazurile, Guvernul prin intermediul Ministerului Justiției va desemna un coordonator al apărării și va coordona acțiunile de pregătire, formularea pozițiilor, selectare a experților și desemnarea avocaților.

Articolul 33. Asumarea răspunderii financiare de către Republica Moldova în cazul în care Uniunea Europeană este pârât

- (1) În cazul în care Uniunea Europeană acționează în calitate de pârât într-un litigiu arbitral în care Republicii Moldova i-ar reveni integral sau parțial răspunderea financiară potențială, Guvernul poate în orice moment să-și asume răspunderea financiară ce rezultă în urma arbitrajului.
- (2) Statul poate încheia cu Comisia Europeană acorduri care să stabilească:
 - a) mecanismele de plată periodică a costurilor generate de arbitraj;
 - b) mecanismele de plată a sumelor stabilite prin hotărâri arbitrale pronunțate împotriva Uniunii Europene.

Articolul 34. Înțelegeri amiabile în litigiile privind un tratament acordat de către Republica Moldova

- (1) În cazul în care Uniunea Europeană este pârât într-un litigiu privind exclusiv un tratament acordat de Republica Moldova, statul poate propune ajungerea la o înțelegere amiabilă în următoarele situații:

- a) statul își asumă orice răspundere financiară potențială care decurge din înțelegerea amiabilă;
 - b) orice dispoziție a înțelegerii amiabile este executorie doar pentru stat;
 - c) condițiile înțelegerii amiabile sunt compatibile cu dreptul Uniunii Europene.
- (2) Guvernul va iniția consultări cu Comisia Europeană în vederea evaluării intenției de soluționare amiabilă și a condițiilor acesteia.
- (3) În cazul în care Uniunea Europeană este pârât într-un litigiu privind un tratament acordat parțial de Republica Moldova, statul poate propune ajungerea la o înțelegere amiabilă prin consultări cu Comisia Europeană în vederea convenirii asupra tuturor elementelor esențiale înțelegerii amiabile și alocarea responsabilității financiare între stat și Uniunea Europeană.
- (4) În lipsa unui acord al Comisiei Europene sau al refuzului acesteia motivat, statul suspendă orice încheiere a unei înțelegeri amiabile.
- (5) După aprobarea de către Comisia Europeană a proiectului înțelegerii amiabile, Ministerul Justiției va propune Guvernului aprobarea și semnarea proiectului înțelegerii amiabile.

Articolul 35. Plata în baza hotărârilor arbitrale și a înțelegerilor amiabile

- (1) În cazul în care statul este responsabil integral sau parțial pentru plata unor sume în temeiul unei hotărâri arbitrale definitive sau printr-o înțelegere amiabile încheiate în cadrul unui litigiu:
- a) Guvernul prin intermediul Ministerului Finanțelor efectuează plata în termenul și în condițiile prevăzute de hotărârea arbitrală sau înțelegerea amiabilă;
 - b) dacă hotărârea arbitrală sau înțelegerea amiabilă în temeiul unui acord la care este parte și Uniunea Europeană, plata se efectuează conform contribuției proporționale asumate de Republica Moldova stabilită în cadrul consultărilor cu Comisia Europeană.
- (2) În cazul în care Comisia Europeană solicită Republicii Moldova o contribuție financiară pentru acoperirea unor costuri de arbitraj, în temeiul unui acord internațional în care Republica Moldova este responsabilă pentru tratamentul contestat:

- a) Guvernul va aloca suma solicitată de Comisia Europeană în funcție de gradul de responsabilitate conform înțelegerilor stabilite în mod bilateral;
 - b) sumele achitate în avans de către Republica Moldova pot fi recuperate în cazul în care instanța de arbitraj decide în favoarea Uniunii Europene aplicându-se dobânda aferentă aplicabilă conform dreptului Uniunii Europene.
- (3) În cazul unei dispute privind cuantumul răspunderii financiare între Republica Moldova și Comisia Europeană, Ministerul Justiției în coordonare cu Ministerul Finanțelor întocmește o notă juridico-financiară privind poziția statului de a accepta, contesta sau renegocia obligația financiară și o transmite Guvernului.
- (4) Guvernul notifică Comisia Europeană privind poziția Republicii Moldova în termen de 60 de zile de la primirea notificării Comisiei Europene.
- (5) Dacă în urma deciziei Comisiei Europene, Republica Moldova este obligată la rambursarea unor sume achitate în numele acesteia de către Uniunea Europeană, Guvernul dispune rambursarea sumelor în cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a deciziei respective. În cazul întârzierii plăților Guvernul este responsabil de plata dobânzilor aferente calculate la rata aplicabilă sumelor datorate bugetului Uniunii Europene.

Capitolul X

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 36. Dispoziții finale și tranzitorii

- (1) Prezenta lege intră în vigoare la șase luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția capitolului IX care va intra în vigoare la expirarea termenului de 3 ani de la data publicării acesteia.
- (2) Guvernul în termen de șase luni de la publicarea prezentei legi:
- a) va adopta actele normative necesare pentru punerea în aplicare a prezentei legi;
 - b) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a actelor normative în concordanță cu prezenta lege;
 - c) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

(3) Articolul 60 alineatul (4) din Codul funciar al Republicii Moldova nr. 22/2024 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr. 93-95, art. 137), cu modificările ulterioare, se completează cu litera h) cu următorul cuprins: „h) în cazul terenurilor destinate realizării investițiilor strategice, în condițiile legii cu privire la investiții.”.

(4) La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Legea nr. 81/2004 cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 64-66, art. 344).